

Referanser: Referanser: KR 21/13, NFG 26/13, NFG 09/14, BM 21/14, KR 60/14, KM 12/90, KM 20/91, BM 24/91, KR 46/91 NFG 6/18, NFG 13/18, NFG 18/18, NFG 24/18 og KR 12/19

Arkivsak: 18/00868-34

Saksdokumenter:

KR 26.1/19 Nynorsk liturgi 2019

Ordning for konfirmasjonstidens gudstjenester, høringsdokument

Sammendrag

Det foreliggende forslag til ordning for konfirmasjonstidens gudstjenestener er basert på teologiske og pedagogiske refleksjoner om hva konfirmasjon i Den norske kirke er i dag. Hovedanliggendet i denne saksfremstillingen er å belyse de valg Nemnd for gudstjenesteliv (NFG) har foretatt.

Arbeidet med konfirmasjonstidens gudstjenester er teologisk begrunnet i konfirmasjonstiden som dåpsaktualisering og tilknytningstid til kirken, og konfirmasjonsgudstjenesten som dåpspåminnelse, forbønns- og velsignelseshandling. Slik understrekes dåpens grunnleggende betydning for tro og tilhørighet til Kristus og kirken. Å leve med Kristus vil si å leve i tilbedelse og tjeneste. Jesus gikk omkring blant vanlige mennesker. Det er også kirkens oppdrag: *zum Glauben reizen* – å peke på Kristus og la denne invitasjonen gjelde alle mennesker.

Konfirmasjon er ikke en seremoni som forringer dåpens betydning eller den tro som ligger i dåpen. Dåpen bekreftes i konfirmasjonen. Dette er luthersk tradisjon.

Liturgiforslaget omfatter konfirmasjonstidens innledende og avsluttende gudstjeneste. Dette gjelder:

- Nye forbønner for presentasjonsgudstjenesten
- Liturgiforslag for den avsluttende konfirmasjonsgudstjenesten. Til den siste ligger også forslag om nye alternative tekster
- Alminnelige bestemmelser for konfirmasjon, som skal revideres i henhold til endringer innen liturgisk praksis, bibeloversettelse og kirkeordning.

Kort om saksgangen før oversendelse til BM

Nemnd for gudstjenesteliv (NFG) oppnevnte våren 2018 en arbeidsgruppe til å arbeide med justeringer av konfirmasjonstidens gudstjenester. Arbeidet ble drøftet i nemnda ved to møter høsten 2018. NFG sluttbehandlet saken i møte 27. november 2018. I protokollen står det:

NFG 24/18 Ordning for konfirmasjonstidens gudstjenester

Jf. NFG sak 13/18, 18/18 og 24/18. Et saksdokument datert 13.11.18 med liturgiforslag til konfirmasjonstidens gudstjenester og Alminnelige bestemmelser for disse, ble behandlet begge dagene. Nemnda gav uttrykk for tilfredshet over det arbeidet som arbeidsgruppa har gjort siden forrige behandling. Det ble fremhevet at det som skal stå i Alminnelige bestemmelser, ikke bør gjentas i liturgiens rubrikker. En rekke bønner ble justert i møtet, og det ble gitt et nytt forslag til Bønn for konfirmantene på forbønnens plass i presentasjonsgudstjenesten.

Vedtak:

1. NFG vedtar det foreliggende forslag til ordning for konfirmasjonstidens gudstjenester med de merknader som kom fram i møtet.

2. Sekretariatet sender ut reviderte forslag til følgende bønner: - Bønn for konfirmantene på forbønnens plass i Gudstjeneste med presentasjon - Bønn for den enkelte konfirmant og - Forbønn for konfirmantene i Konfirmasjonsgudstjeneste, med frist for tilbakemelding til sekretariatet innen 18. desember.

Forslaget fra NFG anbefaler at *Bønn for den enkelte konfirmant* kommer før Bønnesalme og Forbønn for konfirmantene. Dette er nytt i forhold til liturgien fra 2002. Både praktiske og dramaturgiske hensyn ligger til grunn for dette. Endring av rekkefølgen av ledd 14 i konfirmasjonsordningen fra 2002 begrunnes slik (NFG 2018/09):

Forbønn for den enkelte er gudstjenestens høydepunkt. Det er dette alle venter på. Likevel kan de praktiske detaljer i gjennomføringen og den enkelte konfirmants mer eller mindre ønskede synlighet skape en forstyrrende og praktisk utfordring. Konfirmantene må passe på kappene, ikke snuble i trapper, knele, gjøre alt rett, mm. Liturgien før forbønnshandlingen, også prekenen, er med på å peke framover og tolke denne. Den spenningsutløsning som forbønnshandlingen utgjør, åpner for en fysisk og mental ro for den enkeltes resepsjonsapparat. Når felles bønn for konfirmantene etterfølger som liturgisk ledd, er det en bønn med et samlende perspektiv. Denne endringen gir etter arbeidsgruppens mening en bedre dramaturgi.

Kirkerådet behandlet saken (KR 12/19) i januar 2019. I møtet kom det tydelige innsigelser mot dette. Man trakk paralleller til vigselordningen og diskusjon om plassering av leddet *Ekteskapsinngåelsen* med avgivelse av løfter. Sekretariatet tok innsigelsene til følge og endret leddet tilbake til slik det framstår i den nåværende liturgien. NFG opprettholder sitt forslag.

Bruk av vann i symbolhandlinger er kjent i økumenisk sammenheng, og i vår kirke er korstegning med bruk av dåpsvann i hånd eller på panne allerede innarbeidet i enkelte menigheter. Derfor foreslår NFG et tredje alternativ under Dåpspåminnelsen

i konfirmasjonsgudstjenesten, alternativ C, *Stenking med vann*. Denne symbolhandlingen er tenkt slik:

L Til minne om vår dåp!

Liturgen dypper et lite knippe kvister av eviggrønn busk i døpefonten og stenker tre ganger ut over konfirmantene/menigheten mens hun/han sier:

L I Faderens, (stenke)

og Sønnens (stenke)

og Den hellige ånds navn (stenke)

Også dette er nå tatt ut av saksdokumentet i samsvar med KR's innspill om å stryke dette. Under en høringsprosess vil NFGs opprinnelige forslag, både til forbønnsdelens oppbygning og til de tre symbolalternativene under Dåpspåminnelsen inngå i saksfremstillingen.

I januarmøtet fattet KR følgende vedtak:

Vedtak (KR 12/19)

Kirkerådet ber om en bredere drøfting av konfirmasjonens teologi og plass i trosopplæringen som grunnlag for arbeidet med konfirmasjonstidens gudstjenester.

Enstemmig vedtatt

Andre innspill fra KR –sak 12/19 er tatt til følge i dette dokumentet. Perikopene til forslagene til nye tekster er justert, og rubrikkene til konfirmasjonsgudstjenesten er forenklet. NFGs forslag til forbønner for den enkelte er opprettholdt, både de nyformulerte og justeringen av bønnene fra 2002.

Saken ble på nytt behandlet i KR 11. mars (KR- sak 26/19).

Fra samtalen i KR:

Hegstad: Første setning i alminnelige bestemmelser strykes: *Konfirmasjon i Den norske kirke innebærer at Guds løfte i dåpen bekreftes overfor den enkelte konfirmant.*

Bonden: Nytt punkt 4: *Kirkerådet ber Bispemøtet utrede det teologiske grunnlaget for konfirmasjon i Den norske kirke i dag.*

KR 26/19 Vedtak:

1. De synspunkter som kom fram i Kirkerådets drøfting innarbeides i dokumentet.
2. Saken om konfirmasjonstidens gudstjenester oversendes Bispemøtet.
3. Saken forberedes videre med tanke på høring og endelig behandling i Kirkemøtet.
4. Kirkerådet ber Bispemøtet utrede det teologiske grunnlaget for konfirmasjon i Den norske kirke i dag.

Enstemmig

Saksdokumentet som går til Bispemøtet er justert i samsvar med vedtakspunktene fra dette møtet.

Ordning for konfirmasjonstidens gudstjenester er planlagt sendt på høring i henhold til regler for saksbehandling i liturgisaker.

En høringsprosess vil involvere mange høringsinstanser og aktualisere ulike spørsmål knyttet til kirkens konfirmasjonspraksis og teologi. Dette vil tilføre arbeidet konkrete forslag og innspill og føre til en styrket og praksisnær teologi for konfirmasjonstiden. Når ordningene for konfirmasjonstidens gudstjenester nå blir gjenstand for høring, kan dette stimulere en bred samtale om Den norske kirkes forståelse av konfirmasjonen.

Saksorientering

1. Bakgrunn for arbeidet

Arbeidet med justeringer av konfirmasjonstidens gudstjenester har tatt utgangspunkt i større utviklingstrekk og endringer i gjennomføring av konfirmasjonstiden i Den norske kirke gjennom de siste tiår. Konfirmasjonstiden innebærer en utfordring og anledning for den enkelte konfirmant til å bekjenne troen. Tyngdepunktet har imidlertid forskjøvet seg fra konfirmasjonsdag og forbønns handling til konfirmasjonstid som en læretid i menighetens fellesskap, hvor en rekke muligheter for involverende arbeidsmåter vektlegges, i tillegg til mer tradisjonell undervisning.

Etter de tilbakemeldinger sekretariatet har fått ved en spørreundersøkelse i utvalgte menigheter våren 2018, er det to ting som særlig etterlyses: Nye forbønner for den enkelte konfirmant og tydeligere veiledning om symbolbruk. Det er også behov for å få en samlet og fast ordning for konfirmasjonstidens gudstjenester.

Saksnotatet omhandler ikke det som pr i dag kalles samtalegudstjenesten. Denne gjennomføres etter lokal tradisjon og opplegg og er hjemlet i alminnelige bestemmelser. Konfirmantene deltar i konfirmasjonstidens gudstjenester blant annet som medliturger. Å anse dette som viktig er ikke nytt. Allerede i 1971 ble det framhevet at *De unge er menighetens konfirmanter, ikke bare prestens*¹. Blant elementene den gang ble nevnt gudstjenester, miljøsamvær og tilbud om tjenesteoppgaver. Fra 2009 gir Plan for trosopplæring et fundament hvor *troen læres ved å praktiseres, - i menighetens fellesskap*². Gjennom tilstedeværelse, deltakelse og medarbeiderskap kan konfirmantene bidra til et mangfoldig gudstjenesteliv. Opplevelser, handlinger, ritualer, følelser, kunnskaper og erfaringer spiller sammen i hele trosopplæringen, også i konfirmasjonsfasen. Samtalegudstjenester utføres på svært ulike måter, ved prosjekter, aksjoner, musikalr m.m. ved siden av gudstjenestelige handlinger som konfirmantene planlegger og forestår. Her ser NFG ingen grunn til å foreta endringer. Ved en høring vil det stilles spørsmål relatert til benevnelse, funksjon og innhold for samtalegudstjenesten.

Med utgangspunkt i luthersk reformasjon og utviklingen i vår egen kirke, både teologisk og pedagogisk, svarer liturgiforslaget på følgende dimensjoner:

- konfirmasjon som bekreftelse av Guds løfte i dåpen
- konfirmasjonstiden som dåpsaktualisering og tilknytningstid til kirken
- konfirmasjonsgudstjenesten som dåpspåminnelse, forbønns- og velsignelseshandling

¹ Konfirmasjonen i går og i dag, Verbum 1986 / Helge Fæhn; Noen teser om konfirmasjonen , s 99

² Plan for trosopplæring kap 2, s 10

2. Endringsforslagene

a) **Fornyelse av bønnespråket**

Kirkens bønnespråk legger stor vekt på bønneemner som tilhørighet og Guds nærvær, vern om skaperverket, omsorg for vår neste og kampen for rettferdighet. I revisjonsprosessen har det vært etterstrebet at dette gjenspeiles i bønnene. Bønnene er formulert med et tydeligere «vi» - perspektiv enn bønnene fra 2002, og de rommer en *takk for konfirmantene*. Å løfte fram skapelsesperspektiv og takk er i samsvar med teologien i den endrede dåpsliturgien fra 2017, som har en takkebønn for den som skal bli døpt i innledningsdelen.

b) **Symbolhandlinger og dåpsaktualisering**

Symbolhandlinger er foreslått. De berører emosjonelt og innbyr til fysisk engasjement og bevegelse. Bruk av symboler forutsetter at konfirmantene gjennom konfirmasjonstiden er blitt fortrolige med disse. Symbolhandlinger er foreslått i rubrikkene til presentasjonsgudstjenesten, samt ved *Påminnelse om dåpen* og *Forbønn med velsignelse av den enkelte konfirmant* i konfirmasjonsgudstjenesten. Symbolhandlingene er begrunnet i handlingsperspektivet i liturgisk teologi, i konfirmasjonstiden som dåpsaktualisering og særlig tilknytningstid til kirken, og i konfirmasjonsgudstjenesten som dåpspåminnelse, forbønns- og velsignelseshandling.

c) **Konfirmasjonsgudstjenesten som dåpspåminnelse, forbønns –og velsignelseshandling**

Forbønn for den enkelte konfirmant er konfirmasjonsgudstjenestens høydepunkt. I tillegg til nyformulering av bønnene fra 2002, er det formulert et sett med nye forbønner for den enkelte konfirmant. Disse er utarbeidet med følgende oppbygning: *Tiltale til Gud - takk for konfirmanten - dåpsaktualisering - bønn om Åndens hjelp og styrke - velsignelse*.

For å løfte fram både dåps- og velsignelsesperspektivet foreslås det å avslutte hver forbønn for den enkelte konfirmant med *velsign og bevar henne/ham, i Jesu Kristi navn!* Ordene *velsigne og bevare* bærer også i seg et ekko fra Den aronittiske velsignelse, som er kjent for mange fra de kirkelige handlinger. Den bibelske oppfordring til å være generøs med velsignelse er også sterk. Det kan nevnes Salme 118,26; Ef 1,3; og 1 Pet 3,9.

d) **Forslag til alternative tekster til lesninger og preken i konfirmasjonsgudstjenesten**

I dette forslaget åpnes det for tekster som rommer ulike relasjoner og kjønn, samt avspeiler forskjellige livserfaringer og dimensjoner ved *å tro*.

e) **Alminnelige bestemmelser**

Revisjonen gjøres i tråd med det liturgiske revisjonsarbeidet som er utført siden 1992.

3. Luthersk konfirmasjon – en påminnelse om dåpens gaver

1. Katolsk tradisjon og Luthers oppgjør

Konfirmasjonen utviklet seg gjennom de 300 første år i kristen tid. Dåpsliturgien fra oldkirken ble jevnlig bygget ut, og konfirmasjon ble en egen seremoni med salving og håndspåleggelse. I katolsk tradisjon ble konfirmasjon et sakrament, bekreftet ved kirkemøtet i Firenze 1439. Konfirmasjonens virkning ble forstått som en styrkelse av troen, en forøkelse av dåpens nåde og således en fullkommengjøring av dåpen. Konfirmasjonshandlingen besto av salving og sakramentord med håndspåleggelse. Det var biskopen som foresto handlingen.

Martin Luther arbeidet med sakramentlæren og forkastet dette synet. Begrunnelsen for dette var todelt. For det første, at det ikke hadde grunnlag i Bibelen: Konfirmasjonen var ikke innstiftet av Jesus, den manglet både det guddommelige løftet og et ytre tegn. Dernest på grunn av konfirmasjonssakramentets forhold til dåpens sakrament.

Konfirmasjonens mål i reformasjonstiden var å føre døpte barn inn i den bekjennende menigheten. Luther så behovet for kristen undervisning. Både Den lille - og Den store katekisme ble skrevet for å undervise i troen. De lutherske konfirmasjonsordningene ble raskt koblet sammen med undervisning. Formålet var å gi kunnskap om kristen tro, samt at konfirmantene skulle styrkes, vokse og holdes oppe i troen.

Konfirmasjonen skulle formidle en påminnelse om dåpens gaver og dåpens personlige betydning. Ved ordet og nådemidlene kommer Den hellige ånd til hvert menneske. *Den Hellige Ånd har kalt meg ved evangeliet, opplyst meg med sine gaver, helliggjort og oppholdt meg i den rette troen.*³ De som skulle ta imot nattverden for første gang, skulle gjennom en nattverdprøve, *admisjon*. Konfirmasjon i de lutherske kirker ble derfor raskt en nattverdadmisjon⁴. Den ble en betingelse for å motta nattverden.

2. Konfirmasjonens innføring i Norge

Katekismeundervisning og offentlig prøving av kunnskaper lå til grunn da konfirmasjonen ble innført i Norge i 1736. *Overhøringen og løftet* som konfirmanten ga, ble de to sentrale elementer. Ut over 1800-tallet ble det diskusjon både om *spørsmålene til konfirmantene* samt om konfirmantenes muligheter for å *knele ved alteret*. Da det utkom en ny Alterbok i 1889, endret den konfirmantens *Ja* til et *håndslag*.

Nattverdspraksisen i Den norske kirke har endret seg gjennom årene og er mer åpen enn tidligere. I dagens situasjon har den som er døpt, tilgang til nattverden. Også små barn kan delta ved nattverden sammen med sine foreldre, faddere eller andre voksenpersoner. Veiledning om nattverden inngår i konfirmasjonsundervisningen både for døpte og udøpte. For konfirmanter som ikke er døpt, ønsker kirken å veilede den enkelte om tro og dåp i en prosess til et selvstendig valg. Dette gjelder også veiledning om deltakelse i nattverd under konfirmasjonstiden. Det er trolig ulik praksis for dette i menighetene, og det er behov for en læremessig uttalelse som nedfelles i de alminnelige bestemmelser. Begrunnelse for å la udøpte konfirmanter delta i nattverden er at de står i et katekumenat og en læretid, og at det er et

³ Martin Luther 1529; Om helliggjørelsen <https://lutherskrifter>

⁴ Bjarne Hareide 1966

sjelesørgerisk anliggende å ikke stenge enkelte konfirmanter ute fra nattverdsfellesskapet i denne tiden. Det er selvsagt fortsatt en mulighet til at de som ønsker å vente med å gå til nattverd til etter at de er døpt, kan gjøre det.

Alle unge inviteres til å delta i konfirmasjonsundervisningen, ikke bare de døpte. Invitasjonen gjelder alle, uavhengig av tilhørighet eller funksjonsevne.

De lutherske kirker har lenge strevd med å finne fram til en enhetlig målsetting med konfirmasjonen. I 1963 ble dette dokumentert i en rapport fra LVF v/ *Kommissionen för uppfostringsfrågor*.⁵ Konfirmasjon har blitt forstått både som kunnskapsmeddelelse og førstekommunion, bekjennelse av personlig tro og som en forbønns- og velsignelsehandling.

Liturgikommisjonens sekretær, Helge Fæhn, la i 1971 fram «Noen teser om forskjellige sider ved konfirmasjon» - som et uttrykk for den daværende forståelsen i Den norske kirke. Tesene slår fast at konfirmasjonen i prinsippet er et *adiaforon*, at det står til kirken selv til enhver tid å avgjøre om den skal ha konfirmasjon, samt å fastsette målsetting og den praktiske, kirkelige/liturgiske utformingen⁶.

4. Konfirmasjon som luthersk arv i dag

1. Tilknytningstid til kirken og dåpsaktualisering

Så hvorfor har vi ikke sluttet med konfirmasjon? Fordi selv om innhold og form på konfirmasjonstiden er dynamisk, gir Luthers begrunnelse fra reformasjonen fortsatt mening: At vi som en kirke som døper barn, har et spesielt ansvar for å følge opp de døpte så de kan leve og vokse i den kristne tro.

Vi døpes *til* et liv i kristen forsakelse og tro, og det livet må stadig fylles med innhold. Den norske kirkes svar på denne utfordringen finner vi i trosopplæringsplanen vedtatt på Kirkemøtet i 2009, *Gud gir, vi deler*, der kapittel 5 er dedikert konfirmasjonstiden⁷. Der presenteres målet for konfirmasjonstiden slik:

Målet for konfirmasjonstiden er å vekke og styrke troens liv som gis i dåpen, slik at de unge kan leve sitt liv i forsakelse og tro, tilbedelse og tjeneste som Jesu Kristi disipler i hjem, menighet og samfunn.

At det er nettopp konfirmasjonstiden som er vektlagt i plan for trosopplæring synliggjør et sentralt element i forståelsen av konfirmasjon i vår kirke i dag: Tyngdepunktet har flyttet seg fra *konfirmasjonsdag* og forbønnshandling til *konfirmasjonstid* med vekt på inkludering i menighetens fellesskap. Gjennom sosialisering, kunnskaping (praksis og teori i dialog) og tilegnelse av kunnskap bekreftes konfirmanten gjennom konfirmanttiden som en del av menigheten, og inviteres til å reflektere over troen og livet av en kirke som anerkjenner ungdommers behov for å ta selvstendige valg. Det er den samme Gud de møter som konfirmanter, som på f.eks. Tårnagenthelg, men fordi konfirmanten er på et annet sted i livet, må også undervisningen være annerledes. Konfirmasjonstidens teologiske begrunnelse i

⁵ Konfirmasjonen i går og i dag; Verbum 1986, s 99

⁶ Konfirmasjonen i går og i dag, Verbum 1986 / Helge Fæhn; Noen teser om konfirmasjonen, s 100

⁷ https://kirken.no/globalassets/kirken.no/om-kirken/slik-styres-kirken/planer-visjonsdokument-og-strategier/plan_trosopplaering_bokmaal.pdf

dag er altså en forlengelse av grunnen til at vi i det hele tatt driver trosopplæring: Dåpen.

I en virkelighet der ungdommer kan velge mellom mange eller ingen trossamfunn, og religiøs myndighetsalder er 15 år, gir en slik tilnærming til konfirmanttiden mening både på et teologisk og pragmatisk plan. Når vekten legges på konfirmasjonstiden blir selve konfirmasjonsgudstjenesten et rituelt høydepunkt der prosessen når et klimaks: Guds mystiske forbindelse til oss i dåpen bekreftes, og konfirmanten bekreftes som Guds barn på vei ut i voksenlivet. For konfirmantens del gir ritualet anledning til å bekjenne troen i et offentlig rom, ved å selv gå fram og knele ved alteret. Slik rommer konfirmasjonsdagen spenningen i luthersk teologi mellom tro og gjerning, kall og svar.

2. Liturgisk handling med sakralt preg

Konfirmasjon i luthersk tradisjon er ikke et sakrament, men en liturgisk handling med *sakralt preg*. Den er en av de kirkelige handlinger som kirken inviterer til ved viktige livsoverganger, slik som ved vigsel eller gravferd. Man kan sammenlikne denne med vigslings- og andre forbønnshandlinger som har håndspåleggelse. Det er imidlertid ikke et krav i vår kirke at en må være konfirmert for å bli vigslt. Vigslingsliturgier utruker til spesielle tjenester i kirken. Konfirmasjon gjør ikke det. Likevel er konfirmasjonsgudstjenesten komponert med en sterk og symbolrik liturgi.

3. Forbønn med velsignelse

Mot slutten av 1900-tallet skapte framveksten av liturgisk teologi, med bl.a. den ortodokse teologen Alexander Schmemmann, en liturgisk bevegelse som også fant nedslag her til lands. Vi fikk en renessanse for uttrykket *lex orandi – lex credendi*, *bønnens lov - troens lov* som et teologisk helhetssyn der liturgien er teologiens kilde. Dette vektla på en ny måte den liturgiske handlingen som uttrykk for troen. Bruk av symboler og liturgiske tegn fikk nå større plass. Dette ser vi avtrykk av både i den reviderte dåpsliturgien fra 2017 og i Justert ordning for hovedgudstjeneste 2019.

Kirkelige handlinger fra 1992 gir ingen anvisninger om symbolbruk under konfirmasjonsgudstjenesten. Men i menighetene er det utviklet mange lokale praksiser med dåpspåminnelse, lystenning, blomster etc. Det nye liturgiforslaget åpner for ulike symbolhandlinger ved døpefonten i leddet *Dåpspåminnelse*, samt under *forbønnene*. Konfirmasjonsgudstjenesten som dåpsaktualisering understrekes ved den handling som også kan sees, ved siden av at dette også er integrert i oppbygningen i forbønner for den enkelte. Bønnene understreker dåpens grunnleggende betydning for tro og tilhørighet til Kristus og kirken. Liturgiforslaget ønsker også å hente opp igjen velsignelsesmomentet som falt ut i 1979, og som gjorde at konfirmasjonsgudstjenesten ble en ren forbønns-gudstjeneste. Forslaget er å avslutte alle bønnene for den enkelte konfirmant slik: *Velsign og bevar henne/ham, i Jesu Kristi navn*. Dette vil styrke handlingen som en forbønns- og velsignelseshandling.

Forbønner for den enkelte er foreslått utformet slik: *Tiltale til Gud - takk for konfirmanten - dåpsaktualisering - bønn om Åndens hjelp og styrke - velsignelse*.

Slik det nå foreslås, knyttes velsignelsen til dåpsaktualiseringen. Helge Fæhn pekte på 1960-tallet på at man i mange signingsformularer ikke gjorde dette. I luthersk forståelse er konfirmasjonshandlingen en *Benedictio caritatis*, *kjærlighetens velsignelse*, knyttet til forbønnen⁸.

⁸ Konfirmasjonen i går og i dag; Verbum 1986, s 124f

Som eksempel på formulering kan nevnes:

Livets Gud, vi takker deg for NN. *Hun/han* ble forenet med deg i dåpen. Styrk *NN* med din hellige Ånd. Hjelp *henne/ham* til å leve i tillit og tro på din kjærlighet. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn. (kan tegne korstegn på pannen)

Bønnene er altså sterkere knyttet opp til dåpen, og dåpsforankringen er gitt et større rom.

4. Confirmatio

Kirken døper etter oppdrag fra Jesu ord. Dåpen er Guds gode gave, og dåpsliturgien er spekket med hva dette er. Tilsagnsordene til den dømte lyder: *Den allmektige Gud har i dåpen gitt deg sin hellige Ånd, født deg på ny og tatt deg inn i sin troende menighet.*

Gjennom dåpen handler Gud på en særlig måte med den som dømtes. Dåpen er både en punktuell og en prosessuell hendelse, knyttet til Jesu ord og løfter. Gud handler ikke bare i dåpen, men hele tiden, både før og etter, også i konfirmasjonstiden.

Løftene som den enkelte får i dåpen mottas i tro. Jesu «følg meg!» forutsetter mer enn kunnskap. Det forutsetter et liv, et engasjement, en holdning og en handling. Den unge må berøres for å beveges. Konfirmasjonen er for den unges skyld, fordi det gir dem noe verdifullt. Konfirmasjonen er også for kirkens skyld, fordi kirken *er* mennesker og *trenger* mennesker.

Konfirmasjon er *confirmatio* – *bekreftelse*. Det er en bekreftelse på relasjonen mellom Gud og den enkelte. Konfirmasjonens evangelium forkynnes til hver enkelt konfirmant: *Gud, som knyttet seg til deg i dåpen, vil være med deg alle dager!*

Konfirmantene har ulik grad av kjennskap til kirken og kristen tro når de melder seg opp til kirkelig konfirmasjon. I konfirmasjonstiden møter den enkeltes tro, tvil og egenrefleksjon kirkens undervisning, lære og dogmatikk. Det legges stor vekt på denne toveis dynamikken fordi konfirmantene stiller eksistensielle spørsmål ut fra sin egen hverdag.

Man må se et godt stykke bakover i tid for å finne oppfatningen om at de unge skulle «gå for presten» og bestå en kateketisk prøve og bekrefte sitt løfte. Begrepet *overhøring* er blitt erstattet med *samtalegudstjeneste*. Konfirmasjonstiden har fått en metodisk og pedagogisk fornyelse, med flere former for læring og arenaer for fellesskap. Det har skjedd en pedagogisk utvikling som vektlegger at kirkens tro og bekjennelse må erfares og praktiseres. Læring ved delt liv er læring med *inkarnasjonsteologi*. Plan for trosopplæring setter gudstjenestelivet og aktiv deltakelse som viktige elementer i undervisningsopplegget.

Konfirmasjonstiden utgjør en vesentlig bærebjelke i kirkens trosopplæringsprogram for aldersgruppen 0-18 år. Konfirmasjonsgudstjenesten har gjennom de ulike skiftninger beholdt sin plass som en avslutning på konfirmasjonstiden. Denne gudstjenesten er samtidig en helt spesiell hendelse hvor kirken inviterer til forbønn og velsignelse. Den unge svarer på kirkens invitasjon ved å ta imot kirkens forbønn og velsignelse. Det er verd å merke seg at over 50% av konfirmanter responderer at konfirmasjonsdagen er *en av de viktigste dagene i livet mitt*⁹. Denne gudstjenesten

⁹ Fra den internasjonale konfirmantundersøkelse fra 2008 – 2017; intervju med norske konfirmanter.

har derfor en grunnleggende funksjon både som kirkelig ritual, folkelig livsrite og individuell troshandling. I utformingen av bønner og ved bruk av symboler utformes gudstjenesten i samsvar med impulser både fra den liturgiske teologien og kirkens egen trosopplæring.

5. Bekjennelse og tro

Liturgien i Den norske kirke er full av skatter som man nødvendigvis ikke oppdager på egenhånd¹⁰. Å knekke liturgiens koder forutsetter kunnskap og fortrolighet. Dette er et viktig element i konfirmasjonsoppleggene. Gjennom ulike reformprosesser er det blitt stilt spørsmål om konfirmasjonsteologien og –liturgien er uten utfordring. Håndslag og individuelle svar er tatt bort i de nyere liturgier. Gudstjenesten fra 1992 er en gudstjeneste med *bønn* for den enkelte. I ordningen fra 2002 er ordet *bønn* endret til *forbønn*. I det forslaget som nå legges fram er dette endret til *forbønn med velsignelse*. Dette er noe den kristne kirke gjerne vil la alle mennesker komme til gode, ikke minst de unge som står i en livsfase med mye forandring og viktige livsvalg. I menighetens fellesskap blir konfirmantene invitert fram til Herrens alter, til forbønn for og velsignelse over sitt liv.

I hvilken grad konfirmantene deler kirkens overleverte credo er det ikke kirkens oppgave å avgjøre. Ordningen forutsetter bare at konfirmantene er villige til å bli bedt for. Under konfirmasjonstiden er den enkelte tilstede, involveres og deltar i kirkens undervisning, gudstjenesteliv og trospraksiser. I dette får konfirmantene møte troens mange uttrykk og delta aktivt i menighetens fellesskap.

6. Tro og kristent engasjement

Konfirmasjonstiden må bygge broer mellom *religiøse/teologiske* spørsmål og *livsspørsmål*. Den må knytte sammen tro og liv og gi den enkelte redskaper til egne trosuttrykk. Det pedagogiske opplegget skal frigjøre til personlig trosliv og tilbedelse, så vel som å skape forståelse for en sammenheng mellom kristen tro og samfunnsengasjement. Gjennom hele konfirmasjonstiden utfordres hver enkelt til å reflektere over seg selv og sine relasjoner. Den unge skal oppfordres til å gjøre en forskjell, og til å se sitt ansvar, for seg selv, for sine medmennesker og for verden. Gudstjenester, undervisning, diakoni og andaktsliv er sentrale arbeidsformer for å hjelpe den enkelte til å *leve og vokse i tro*, med en tro som hviler i Guds nåde, integrert i livet. Slik kalles de unge gjennom hele konfirmasjonstiden til å finne sine egne uttrykk for tro, samt å bruke sine ressurser og ta ansvar i kirken og samfunnet, lokalt og globalt.

7. Økumenisk utblikk

Moderne katolsk forståelse er fremdeles at konfirmasjon er et sakrament som supplerer dåpen, og som knytter den dømte desto sterkere til Kirkens synlige sentrum, Kristus. I Den anglikanske ordningen blir også salvingen en slags fullføring av dåpen. I denne ordningen er det bare biskoper som kan konfirmere.

Dåpens livslange betydning var et viktig perspektiv for Luther, og er i våre dager også blitt et økumenisk viktig tema. Særlig fordi det har vært en klar utvikling i retning av en mer sakramental økumenisk forståelse: Dåpen er ikke bare et symbol som peker på noe annet, men den *gir del i det den peker på*. I økumenisk sammenheng har Limadokumentet fra 1982 fått en sterk posisjon og viser hvor mye kirkene sammen kan si om dåpen, og om hvordan *Den Hellige Ånd arbeider i et menneskes liv før, under og etter dåpshandlingen*. Om Dåp og tro sies: *Dåpen er ikke bare en engangserfaring, men en livslang vekst i Kristus*¹¹. Under avsnittet *Dåp – signing* –

¹⁰ Innledning til vedtak UKM 07/18 Hovedgudstjenesten, s 2.

¹¹ BEM norsk utgave v/MKR 1996 om Dåpen pkt C, Dåp og tro s 19 pkt 8

konfirmasjon settes ord på at kristne har forskjellige oppfatninger av hvor tegnet på Den hellige Ånd kommer til uttrykk, og at det er forskjellige handlinger for å uttrykke dette¹².

Et nærmere økumenisk syn på sakramentene kommer også til uttrykk i Nådens fellesskap fra 1994.

8. Funn fra forskning

Den internasjonale konfirmantundersøkelsen fra 2008 – 2017 trekker fram interessante funn om gudstjenester, blant annet dette: «*Gudstjeneste er en av de mest utfordrende aspektene i konfirmantarbeidet. En suksessfaktor er å involvere konfirmantene i utarbeidelse og gjennomføring av gudstjenester for å skape relevans og gjenkjennelighet.*»

Undersøkelsen finner imidlertid at det ser ut til at det blir vanskeligere for konfirmantene å se eller identifisere broen mellom religiøse tema som nattverd, dåp o.l. og konfirmantenes dagligliv. Dette er en utfordring for hele konfirmasjonstiden. Forskningsfunn bekrefter at liturgi, symboler, salmer og andre lokale gudstjenestelige uttrykk er gode elementer for å bygge slike broer mellom liv og tro under konfirmasjonstiden.

5. Konfirmasjonsgudstjenesten: Å ta imot

1. Sammen for Guds ansikt

Konfirmasjonsgudstjenesten er et evangelisk «beger som flyter over» av de beste gaver kirken kan gi. Gudstjenesten gjennomføres normalt som menighetens vanlige hovedgudstjeneste og skal minst mulig avvike fra denne. Den er ingen avskjedsgudstjeneste, men en innbydelse til fortsatt deltakelse i kirkens fellesskap. Menigheten kommer sammen for Guds ansikt, i tilbedelse og bønn, glede og ærefrykt (Salme 42,3). At Guds ansikt lyser over oss, er avgjørende for vår eksistens, også når vi går hver til vårt. Da sendes vi ut til hverdagens tjeneste for Gud, våre medmennesker og alt det skapte¹³.

Konfirmasjonsdagen er en dag for å løfte fram den enkelte unge, takke for liv og personlige kvaliteter, samtidig som det må være rom for de undertoner av smerte som måtte være i og rundt den enkeltes liv. Kirkens bønnespråk legger stor vekt på bønneemner som tilhørighet, vern om skaperverket, omsorg for vår neste, global utfordring og kampen for rettferdighet. Disse emnene synes å være godt ivaretatt i de enkelte gjeldende konfirmantopplegg som arbeidsgruppen har sett på (temasamlinger, fasteaksjon, stå opp for andre / vennskap over landegrenser mm). Likevel er det viktig at dette også gjenspeiles i liturgien. Både i konfirmasjonsordningen fra 2002 og i det reviderte forslag finner vi bønner som inkluderer disse emnene og liturgiledde som åpner for å legge dette inn i *aktuelle bønneemner*.

2. Fest og livsrite

Konfirmasjonsgudstjenesten er en festgudstjeneste. Den er samtidig en livsrite og en familie- og slektssamling i fellesskapets mangfoldige tegn. Gudstjenesten er også menighetens kirkeårsplasserte gudstjeneste og må søke å romme flere aspekter. Gudstjenestens ordo og dramaturgi skal peke fram mot forbønnshandlingen og medvirke til å fortolke, forlenge og forsterke dette øyeblikket. Gudstjenesten skal

¹² IBID s 22

¹³ Gudstjeneste for Den norske kirke 1.1. Innledning

skape livsmot og livshåp, romme både fortid og framtid, være jordnær og visjonær. Den skal bekrefte konfirmantene i forhold til de fellesskapene de er en del av.

3. Kall og eskatologi

Kalls- og eskatologidimensjonen, som i tidligere liturgier er lagt til forbønn for den enkelte, er nå foreslått lagt til den felles forbønnen, samtidig som lovprisningen i 1 Pet 1,3 videreføres fra 2002-ordningen. Dette gir den felles bønne og bønne for den enkelte ulike preg. Bekreftelsen og takken for hvert menneske er i harmoni med den reviderte dåpsliturgien fra 2017, hvor bønne før dåpen er en takkebønn: *Evige Gud, du som gir liv til alt som lever, og har skapt oss i ditt bilde: Vi takker deg for NN. Hun/han er dyrebar i dine øyne.*

Gudstjenesten har i sitt vesen å kalle til tro og etterfølgelse. Hver enkelt som er tilstede mottar fra og gir til fellesskapet. Samlingen skjer under perspektivet «fra evighet til evighet». Liturgien bæres av teologiske søyler i ordo, i credo, tekstlesninger, bønner, tilsigelsesord og salmer. Dimensjonene utdypes ved symbolhandlinger. Gudstjenesteboken fra 1992 har ingen symbolanvisninger, men i løpet av 90-tallet og fram til nå har det skjedd en tydelig utvikling i bruk av symboler. Dette ser en også i økumenisk sammenheng: Et lys tenes, en klokke klinger, en tromme lyder, - *symbols, patterns and practices of the one Church*¹⁴.

6. Liturgiforslagene

Ut fra den teologi som ligger til grunn for arbeidet med endringsforslagene og som er beskrevet på de foregående sidene, mener NFG at liturgien svarer til følgende kjernepunkter:

- Skapelsesperspektiv med *takk* for den enkelte konfirmant
- Konfirmasjon som bekreftelse av Guds løfte i dåpen
- Konfirmasjonstiden som dåpsaktualisering og tilknytningstid til kirken
- Konfirmasjonsgudstjenesten som dåpspåminnelse, forbønns- og velsignelseshandling

1. Gudstjeneste med presentasjon av menighetens konfirmanter

Liturgiene vedlegges også i nynorsk målform.

Se særlig på rubrikk nr 3 - symbolhandlinger, samt bønnespråket.

Til forskjell fra 2002-bønnene setter disse bønnene ord på ansvaret vi alle har for å forvalte skaperverket og vise omsorg for menneskelig nød. De er i større grad formulert med et «vi» - perspektiv og en *takk for konfirmantene*. Å løfte fram skapelsesperspektiv og takk er i samsvar med teologien i den endrede dåpsliturgien fra 2017.

Ved starten av konfirmasjonstiden presenteres menighetens konfirmanter i en gudstjeneste.

Presentasjonen av konfirmantene kan skje i gudstjenestens samlingsdel eller i forbindelse med forbønnsdelen.

¹⁴ Koninonia (LWF) Services and Prayers 2004 s 12

Til presentasjonen kan man knytte lystenning eller andre enkle symbolhandlinger, f.eks. når konfirmantenes navn leses.

Dersom det ikke er dåp i gudstjenesten, kan det være et eget ledd: *Påminnelse om dåpen*. Her kan man benytte innledningsordene fra alternativ A i *Påminnelse om dåpen* i konfirmasjons- gudstjenesten.

Forbønn kan hentes fra *Formulerte forbønner* i Ordning for hovedgudstjeneste 2019, *alternativ 3 eller 4*.

Følgende bønn kan brukes som *Bønn for konfirmantene*, på forbønnens plass. Bønnen ledes av liturg eller medliturg. Menighetssvaret kan være lest eller sunget, i tråd med vedtatt lokal grunnordning.

L/ML La oss vende oss til Gud i bønn.

Allmektige Gud, du holder himmel og jord i dine hender.

Vi ber for jorden du har gitt oss.

Skap fred der det er krig, gi de sultne mat og hold din hånd over dem som er på flukt. Bevar ditt skaperverk. Lær oss å ta vare på naturen så vi ikke ødelegger den.

Vi ber for vårt land, for stedet vi bor (eller byen/bygda), og for alle som har ansvar i samfunnet.

Styrk våre familier og fellesskap, lær oss å være gjestfrie mot fremmede, og gi alle et sted å høre til.

Se til ulykkelige, ensomme og redde, og åpne våre øyne for andres nød.

Gud, vi ber:

M Bønnesvar

Nådige Gud, vi takker deg for kirken, der du møter oss gjennom Ord og sakrament. Vi takker deg for dåpen, der du gir oss troen på Jesus Kristus, og for nattverden, der vi mottar hans kropp og hans blod.

Vi ber for den verdensvide kirke. Gi vern til alle som forfølges for sin tro.

La kirken være et tegn på håp.

Vi ber for vår menighet. La den være et sted der vi finner trygghet, hvile og kraft.

Gud, vi ber:

M Bønnesvar

Gode Gud, du styrker oss med Den hellige ånd.

Vi takker deg for konfirmantene.

Vi ber for hver og en av dem, og for deres familie, venner og faddere.

Velsign konfirmasjonstiden,

og la oss alle vokse i tro, håp og kjærlighet.

Gud, vi ber:

M Bønnesvar

L/ML Evt.: Vi ber for ... (aktuelle bønneemner i lokalt- nasjonalt eller globalt perspektiv)

Gud vi ber:

M Bønnesvar

Her følger Fadervår. Dersom det feires nattverd, bes Fadervår under nattverdsdelen.
Gudstjenesten fortsetter i tråd med lokal grunnordning.

2. Konfirmasjonsgudstjeneste med dåpspåminnelse, forbønn og velsignelse

Dette forslaget er utarbeidet i tråd med Justert ordning for hovedgudstjeneste 2019.

Konfirmasjonstiden avsluttes med konfirmasjonsgudstjenesten. Gudstjenesten kan feires med nattverd.

Konfirmasjon feires som hovedregel i menighetens hovedgudstjeneste på søn- eller helligdag. Gudstjenesten følger Ordning for hovedgudstjeneste 2019 etter lokal grunnordning.

Ved prosesjon kan det ringes med alle klokkene.

Prest kan bære messehagel. Se punkt 1.4. i Regler for bruk av liturgiske klær. Påskelyset er tent. Se § 3,13 i Regler for liturgisk inventar og utstyr.

I. Samling

1 | Forberedelse

Kirkerommet er åpent en stund før gudstjenesten, med anledning til stillhet, lystenning og bønn.

Klokkeringing

Her eller etter 3 Hilsen kan det være:

Kort informasjon om dagens gudstjeneste ved medliturg eller liturg.

Informasjonen avsluttes med:

ML/L: «La oss være stille for Gud»

Kort stillhet

Tre klokkeslag

2 | Inngangssalme

Menigheten står under prosesjon, 2 Inngangssalme og 3 Hilsen.

3 | Hilsen

Før de to første alternativene til inngangssord kan liturgen si: Kjære menighet.

L Nåde være med dere og fred fra Gud vår Far og Herren Jesus Kristus.

Eller

Vår Herre Jesu Kristi nåde, Guds kjærlighet og Den hellige ånds samfunn være med dere alle.

Eller

I Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn.

Eller

I Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn: Vår skaper, frigjører og livgiver.
Om kort informasjon om dagens gudstjeneste ikke er gitt under ledd 1, kan den gis her.

4 | Samlingsbønn

Her følger *samlingsbønn* med kirkeårsvariabelt ledd for konfirmasjon.

5 | Syndsbekjennelse

Plasseres her eller i ledd 16 (kunngjøringer)

6 | Bønnerop kyrie

7 | Lovsang gloria

8 | Dagens bønn

Dagens bønn kan utelates.

Istedenfor Dagens bønn for den aktuelle søndag kan man bruke en av følgende bønner:

L Enten A

Trofaste Gud, du tok oss imot i dåpen. Du elsker oss, slik en kjærlig mor og far elsker sine barn.

Styrk oss i troen og la oss få leve i fellesskap med deg og hverandre; ved din Sønn Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den hellige ånd lever og råder, én sann Gud fra evighet til evighet.

L Eller B

Evige Gud, du tok oss imot i dåpen. Du svikter oss aldri. Vær vår styrke og hjelp gjennom livet og la oss få leve til beste for hverandre; ved din Sønn Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den hellige ånd lever og råder, én sann Gud fra evighet til evighet.

II. Ordet

Tekstlesning og preken, ledd 9-13 i Ordning for hovedgudstjeneste

Det leses én eller to lesetekster i tillegg til prekenteeksten. I andre hovedgudstjenester enn høymessen kan det være to lesninger, eller én lesning (evangeliet).

Se Alminnelige bestemmelser. (bl.a. om tekstlesninger: *Det benyttes i hovedsak kirkeårets tekster. Det finnes et fåtall valgmuligheter, som kan benyttes i tråd med vedtak menigheten har fattet.*)

Gudstjenesteboken fra 1992 åpner for at hvis én eller flere av dagens tekster synes mindre egnet, kan man for eksempel velge blant følgende:

GT	5 Mos 6,4-7	Hør, Israel! Du skal elske Herren, din Gud ...
	Salme 121	Jeg løfter mine øyne ...
Ep.	Fil 3,12-14	Glemmer det som er bak og ... jager mot målet ...
	Fil 4,4-9	Gled dere alltid i Herren! – vær ikke bekymret...
Ev.	Matt 7,24-29	Huset på fjell – regnet styrtet ...

I dette forslaget åpnes det for tekster som rommer ulike relasjoner og kjønn, samt avspeiler forskjellige livserfaringer og dimensjoner ved å tro.

GT:	Salme 71, 1-6	– Gud er min tilflukt
Epistel:	1. Joh. 4, 7-12	– elske hverandre, ha kjærlighet
Evangelium:	Luk 2, 41-52	– Jesus 12 år i templet
GT:	Salme 23	- hyrden
Epistel:	Gal. 5, 13-14	- kalt til frihet, elske ...
Evangelium:	Luk. 24, 13-16. 28-35	- Emmausvandrerne
GT:	Salme 8	– Skaperen og det skapte
Epistel:	1. Kor. 13, 7-13	– tro, håp og kjærlighet
Evangelium:	Joh. 4, 4-14	– kvinnen ved brønnen
GT:	Jer. 29, 11-14a (til første punktum) – løfte om fremtid og håp	
Epistel:	Ef. 3, 14-21	- styrke og innsikt
Evangelium:	Matt. 6, 25-31. 33	– kroppen og bekymring
GT:	Salme 100	– lovsang og tilbedelse
Epistel:	1. Kor. 12, 4-6.12-14	– forskjellige nådegaver
Evangelium:	Joh. 14, 1-7	– bli ikke grepet av angst! – tro!
GT:	Salme 139 utvalgte vers, evt 1-13 – Herren som vet og kjenner	
Epistel:	Ef. 2, 8-10	– av nåde er dere frelst
Evangelium:	15, 11-24	– sønnen som kom hjem

Påminnelse om dåpen

I samsvar med perspektivet fra liturgisk teologi, som vektlegger selve handlingen, gis dette leddet større vekt enn i tidligere liturgier, både i rubrikkanvisning og i beskrivelse av utførelse. Forutsetningen for en symbolhandling er at konfirmantene må være fortrolige med dette. Å styrke handlingsperspektivet samsvarer både med Plan for trosopplæring og med funn fra konfirmantundersøkelser.

Dette leddet følger enten på dåpens plass eller etter at en salme er sunget mellom ledd 13 Preken og ledd 14 Trosbekjennelsen. Påminnelse om dåpen utføres som hovedregel ved døpefonten.

Liturgen eller en medliturg heller vann i døpefonten.

L vendt mot menigheten

Kjære menighet.

Enten **A**

I dåpen frelste Gud oss ut av mørkets makt og gav oss rett til å være lysets barn. Vi ble kalt til å følge Kristus og leve vårt liv i fellesskap med ham. La oss derfor bekjenne forsakelsen og troen som lyder ved vår dåp.

Eller **B**

Liturgen eller en medliturg heller vann i døpefonten.

L vendt mot menigheten

I dåpen ble vi født på ny av vann og ånd. Vi ble tegnet med det hellige korsets tegn. La oss minnes vår dåp, der vi ble forenet med den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus og tatt inn i kirkens fellesskap.

Her kan liturgen og konfirmanter tegne seg med korsets tegn. Liturg og konfirmanter kan sammen si høyt: «Jeg tilhører Jesus Kristus». Forutsetningen er at konfirmanter er fortrolige med denne symbolhandlingen.

Andre symbolhandlinger i tråd med lokale tradisjoner kan alternativt benyttes.

L La oss bekjenne forsakelsen og troen som lød ved vår dåp.

Menigheten reiser seg.

Alle

Jeg forsaker djevelen ...

Den apostoliske trosbekjennelse, ledd 14

Menigheten setter seg.

15| Salme

Salmen kan alternativt synges mellom ledd 13 Preken og ledd 14 Trosbekjennelse.

16 | Kunngjøringer

17 | Syndsbekjennelse

Plasseres her eller som ledd 5.

18. | Forbønn for kirken og verden

18 A. | Forbønn for konfirmanter

Her kan det nevnes aktuelle forbønner for konfirmanternes familier og relasjoner, forbønner som angår årets konfirmanter spesielt samt hendelser som berører lokalsamfunnet. Også sykdom, sorg og andre bønneemner som angår én eller flere av konfirmanter, kan nevnes når det er avtalt med vedkommende. Menighetssvaret følger lokal grunnordning.

L Kjære menighet,

la oss takke og be for våre konfirmanter.

Enten **A**

L/ML Kjære Gud, vi takker deg for konfirmantene. De er dyrebare i dine øyne. La dem hente kraft i kirkens rom. Vis dem at du er å finne i ditt Ord, i bønner og nattverden. Styrk dem i tro, håp og kjærlighet. Bevar dem og gi dem visdom og kraft i gode og vanskelige stunder. Du har i dåpen gitt ditt løfte om å være med dem alle dager. La dem vandre i ditt lys og nå det evige mål i ditt rike.

M Menighetssvar

Eller **B**

L/ML Evige Gud, vi takker deg for konfirmantene. Du har skapt dem i ditt bilde og har lovet å være med dem gjennom livet. Vi ber deg særskilt for dagen i dag. La det bli en dag hvor konfirmantene får kjenne at de er verdifulle og elsket. Gud vi ber:

M Menighetssvar

L/ML Herre Jesus Kristus, du er vår Frelser og har kalt oss til å elske hverandre og følge deg. Vis konfirmantene dine veier. Hør dem når de ber. Møt dem i Ordet fra deg, i nattverden og i mennesker de møter. La dem få leve som tilgitte og frie mennesker til de når det evige målet i riket ditt. Gud, vi ber:

M Menighetssvar

L/ML Gode hellige Ånd. Du møtte oss i dåpen og har gitt oss et hjem i kirken. Ver nær hos konfirmantene. Gi dem visdom og kraft når livet er godt, og når det er vanskelig. La dem leve i tjeneste for verden og for kirken, i tillit til deg og din nåde. Styrk dem i troen, håpet og kjærligheten. Gud, vi ber:

M Menighetssvar

Eller **C**

L/ML Gud vår skaper, vi takker deg for konfirmantene. De er dyrebare i dine øyne. Vi ber for deres fremtid. Gi dem håp ved ditt Ord og styrk dem gjennom den hellige nattverd til det evige liv. Vær hos dem, også når de møter motgang. La dem oppleve gode fellesskap, hvor de får venner som de kan dele tårer og gleder med. La dem selv være en god venn for andre mennesker.

Vi ber for dem som står sammen med konfirmantene sine.

La oss alle gå gjennom livet i troen på din nåde, med kjærlighet for verden og våre medmennesker.

Det ber vi om i Jesu Kristi navn.

L/ML Evt.: Vi ber for ... (aktuelle bønneemner i lokalt, nasjonalt eller globalt perspektiv)

L/M Gud vi ber
Menighetssvar

Her følger Fadervår. Dersom det feires nattverd, bes Fadervår under Del III, Nattverd.

18 B. | Bønnesalme/Bønnevers

Salme eller annen egnet musikk kan utføres av kor eller solist.

18 C. | Forbønn med velsignelse av den enkelte konfirmant

Konfirmasjonsgudstjenesten er en liturgisk handling med *sakralt preg*. Teologien som ligger til grunn for endringen i forbønnene er beskrevet på s 8.

Forbønn med velsignelse knyttes til dåpsaktualiseringen. I luthersk forståelse er dette en *Benedictio caritatis, kjærlighetens velsignelse*. Denne kan ledsages av et korstegn på den enkeltes panne. I dag er også tegnforståelsen dypt økumenisk, som tegn på Guds løfte som tas imot i tro, og som får sin endelige oppfyllelse på oppstandelsens dag.

Til forbønnshandlingen kan en knytte enkle symbolhandlinger i tråd med lokal praksis.

Liturg

vendt mot menigheten:

L Kjære konfirmanter.

Til den kristne tro er dere døpt. I den kristne tro er dere opplært.

Kom nå fram til Herrens alter, så vi kan be for hver enkelt av dere i Jesu navn.

Konfirmantene går fram slik det er avtalt på forhånd og kneler ved alterringen.

Bønnene avsluttes med " Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn".

Under disse ordene kan liturgen tegne et korstegn på konfirmantens panne.

Enten *A*

1 Livets Gud, vi takker deg for NN. *Hun/han* ble forenet med deg i dåpen. Styrk *NN* med din hellige Ånd. Hjelp *henne/ham* til å leve i tillit og tro på din kjærlighet. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

2 Trofaste Gud, vi takker deg for NN. I dåpen ble *hun/han* tegnet med korsets tegn. Styrk *NN* med din hellige Ånd. Gi *henne/ham* en trygg og tillitsfull tro, og la din barmhjertighet være en kilde til trøst og glede. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

3 All nådes Gud, vi takker deg for NN. I dåpen kalte du *henne/ham* til fellesskap med deg. Styrk *NN* med din hellige Ånd. Fyll *henne/ham* med livsglede, kjærlighet og håp. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

4 Kjærlighetens Gud, vi takker deg for NN. *Hun/han* ble tatt imot av deg i dåpen. Styrk *NN* med din hellige Ånd. Gi *henne/ham* kraft til å leve i kjærlighet og tro. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

5 Håpets Gud, vi takker deg for NN. Du tok imot *henne/ham* i dåpen. Styrk *NN* med din hellige Ånd. Vær *hennes/hans* lys i mørket, gi trygghet i troen og bevar *henne/ham* i din kjærlighet. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

6 Fredens Gud, vi takker deg for NN. I dåpen ble *hun/han* tatt inn i din kirke. Styrk *NN* med din hellige Ånd. Hold *henne/ham* nær til deg, så *hun/han* kan leve i tro og tillit. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

7 Gud, vår skaper, vi takker deg for NN. *Hun/han* ble overøst av nådens vann i dåpen. Styrk *NN* med din hellige Ånd. Gi *henne/ham* håp og tro og bevar *henne* i din kjærlighet. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

8 Evige Gud, vi takker deg for NN. I dåpen åpnet du for *henne/ham* et nytt liv i fellesskap med deg. Styrk *NN* med din hellige Ånd. Omslutt *henne/han* med din kjærlighet og gi *henne/ham* en tro som bærer. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

9 Barmhjertige Gud, vi takker deg for NN. I dåpen fikk *hun/han* del i Kristi død og oppstandelse. Styrk *NN* ved Den hellige ånd. Vær med *henne/ham* gjennom livet og bevar *ham/henne* i troen på deg. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

10 Visdommens Gud, vi takker deg for NN. I dåpen kalte du *henne/ham* til et liv med deg. Styrk *NN* ved din hellige Ånd. Fyll *henne/ham* med håp og tro. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

Eller **B** (Justerte bønnforslag med utgangspunkt i 2002-ordningen.)

Liturgen legger hånden på konfirmantens hode og ber ved navns nevning én av følgende bøtter:

1 Trofaste Gud, vi takker deg for NN. Du tok imot *henne/ham* i dåpen. Styrk *NN* ved din hellige Ånd og la *henne/ham* alltid se at *hun/han* er elsket av deg. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

2 Himmelske Far, vi takker deg for NN. Du kalte *henne/ham* gjennom dåpens vann. Gi *NN* kraft i hverdagen. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

3 Gode Gud, vi takker deg for NN. Du ga *henne/ham* det evige livs håp da *hun/han* ble døpt. Bevar *NN* fra alt ondt og la *henne/ham* kjenne at du alltid tar *henne/ham* imot. Gi *henne/ham* troens glede. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

4 Evige Gud, vi takker deg for NN. *Hun/han* er dyrebar i dine øyne. Bevar *NN* fra alt ondt og vær *hans/hennes* vokter og hjelper i dag og alle dager. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

5 Herre, treenige Gud, vi takker deg for NN. I dåpen ble *hun/han* båret til deg. Vær hos *henne/ham* med ditt lys, også i dager som er mørke. La *NN* kjenne at du er nær. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

6 All nådes Gud, vi takker deg for NN. Du som har begynt den gode gjerning i *ham/henne*, fullfør den, helt til Jesu Kristi dag. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

7 Barmhjertige Gud, vi takker deg for NN. Du kalte *henne/ham* i dåpen til å leve i fellesskap med deg. Vis *NN* det håpet *hun/han* har i deg. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

8 Trofaste Gud, vi takker deg for NN. I dåpen fikk *hun/han* del i en nådens kilde. Omslutt *NN* med den kjærlighet som er sterkere enn våre nederlag. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

9 Livets Gud, vi takker deg for NN. I dåpen kalte du *henne/ham* ved navn og ga *henne* løfte om det evige liv. Styrk *NN* ved din hellige Ånd til tro og håp. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

10 Allmektige Gud, vi takker deg for NN. I dåpen ble *hun/han* kalt til et liv i tro. Vær med NN gjennom livet og la *henne/ham* se at din kjærighet er størst av alt. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

11 Nådige, trofaste Gud, vi takker deg for NN. *Hun/han* ble omsluttet av din kjærighet i dåpen. Styrk *NN* ved din Hellige Ånd og bevar *henne/ham* i en tro som bærer gjennom livet. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

Etter at alle konfirmanter er bedt for sier liturgen:

Enten *A*

L Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, han som i sin rike miskunn har født oss på ny og gitt oss et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde! Fred være med dere!

Eller *B*

L Gud har nå gitt dere sin rike velsignelse og bekreftet sitt løfte om å være dere nær. Søk ham når dere ber, i tilbedelse og tjeneste, og i fellesskapet av alle troende. Han styrke dere med sin nåde til det evige liv. Fred være med dere!

Eller *C*

L Med Guds velsignelse og menighetens forbønn er dere konfirmert. Må han som begynte den gode gjerning i dere, fullføre den, helt til Jesu Kristi dag. Bli i hans kjærighet og i fellesskapet med alle som tror på ham. Han styrke dere med sin nåde til det evige liv. Fred være med dere!

19. | Menighetens takkoffer

Menighetens takkoffer kan samles inn her eller under ledd 20 (forberedelse av måltidet), eventuelt under ledd 27 (postludium).

Under takkofferet kan det fremføres egnet instrumental- eller vokalmusikk. Innsamlingen kan skje i kirkebenkene eller ved at man går rundt alteret.

IV. Sendelse

Gudstjenesten avsluttes i tråd med lokal grunnordning, enten med nattverdfeiring eller med sluttsalme og velsignelse.

Her kan følge musikk ved kor, solist, eller følgende sluttord:

I forslaget har en valgt å ikke åpne for en personlig hilsen fra menighet eller konfirmandledelse her. Meningsinnhold i en slik hilsen kan inkluderes i inngangsord eller preken, eller legges i en større skala til andre arrangementer enn denne gudstjenesten. Her er liturgens sluttord fra 2002-ordningen tatt inn som alternativ.

L Kjære menighet.

Enten *A*

Vi er kalt til et liv i tro. Ved Guds nåde og Den hellige ånds hjelp vil vi sammen med Kristus og med hverandre gå fremtiden i møte.

Eller *B*

Kristus har kalt oss til å leve i troen på hans oppstandelse og være hans vitner i verden. Bli i hans kjærighet og i fellesskapet med alle som tror på ham. Kristus har gitt oss til hverandre, han er nær oss i Ordet og bønner, dåpen og nattverden. La oss alltid be for hverandre, og sammen med Kristus gå fremtiden i møte.

Konfirmantene forlater kirken i resesjon, fulgt av medliturger og liturg.

KONFIRMASJON - ALMINNELIGE BESTEMMELSER

1. Kirken inviterer til dåp fordi Jesu ord i Matt 28, 18-20 gir en klar oppfordring til å døpe og undervise i troen:

«Jeg har fått all makt i himmelen og på jorden. Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og lær dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.» (Matt 28, 18-20).

2. I samsvar med dette oppdraget døper kirken barn som bringes til dåpen av sine foreldre/ foresatte, og unge og voksne som selv ønsker å bli døpt. Dåp av barn skjer i forventning om at de får delta i trosopplæring i hjem og kirke og tar del i kirkens ordning for konfirmasjon. Ved dåpshandlingen fremsier menigheten den kristne forsakelse og tro. Dette gjøres også i den avsluttende konfirmasjonsgudstjenesten.

3. Konfirmasjonstiden er åpen for både døpte og udøpte. For dem som ikke er døpt, ønsker kirken i konfirmasjonstiden å veilede den enkelte om tro og dåp i en prosess til et selvstendig valg. Veiledning om nattverden inngår i konfirmasjonsundervisningen både for døpte og udøpte. For å delta i den avsluttende konfirmasjonsgudstjenesten må dåp finne sted før denne. Dåp under konfirmasjonstiden tilbys som handling integrert i en av menighetens gudstjenester eller i egen dåpsgudstjeneste.

4. Målet for konfirmasjonstiden er å vekke og styrke troens liv som gis i dåpen, slik at de unge kan leve sitt liv i forsakelse og tro, tilbedelse og tjeneste som Jesu Kristi disipler i hjem, menighet og samfunn. Konfirmasjonstiden er en del av kirkens katekumenat og skal gi en helhetlig oversikt over og et møte med troens innholds-, praksis- og fellesskapsdimensjoner i dialog med konfirmantens livsspørsmål.

5. Konfirmasjonstiden er en læretid i menighetens fellesskap, og er en viktig del av kirkens arbeid med å oppfylle sitt ansvar for dem som er døpt. Kirken vil be for de unge, undervise dem og hjelpe dem til å leve som kristne i forsakelse og tro, tilbedelse og tjeneste.

6. Deltakelse i menighetens gudstjenester er en vesentlig del av konfirmantforberedelsen.

7. Ved at konfirmantene nevnes særskilt under forbønnen i hovedgudstjenestene er de omsluttet av menighetens forbønn gjennom hele konfirmasjonstiden.

8. Konfirmantene skal delta på minimum åtte gudstjenester i konfirmasjonstiden. De særskilte gudstjenestene knyttet til konfirmasjonstiden er gudstjeneste med presentasjon, samtalegudstjeneste og konfirmasjonsgudstjeneste med forbønn og velsignelse av den enkelte konfirmant. Konfirmantene bør møte ulike former for gudstjeneste, samtidig som gjenkjennelse og lokalt særpreg ivaretas. Valg av salmer i konfirmasjonstiden bør inneholde et utvalg som representerer kirkens felleseie.

9. Ved konfirmasjonstidens gudstjenester benyttes i hovedsak kirkeårets tekster. Arbeidet med gudstjenestene tilpasses den enkelte menighets lokale grunnordning for hovedgudstjeneste.

10. Invitasjon til konfirmasjon gjelder alle, uavhengig av funksjonsnivå. Kirkeloven fastslår i kap 1 § 14 g at Kirkelig fellesråd er ansvarlig for anskaffelse av lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring^[1].

11. Presentasjons- og konfirmasjonsgudstjenesten følger menighetens vedtatte grunnordning for hovedgudstjeneste. Den liturgiske tjeneste bør så langt det er mulig fordeles mellom prest, kateket og medliturger.

12. Disse alminnelige bestemmelsene erstatter bestemmelsene i Gudstjenesteboken fra 1992.

Man kan søke biskopen om samtykke til å benytte eldre liturgier (1920, 1992).

Økonomiske/administrative konsekvenser

Saken behandles i henhold til regelverket for liturgisaker, med høringsrunde, etterfølgende administrativ saksgang høsten 2019 og sluttbehandling i Kirkemøtet 2020.

Liturgien vil være tilgjengelig digitalt og trolig i en foreløpig trykket utgave. Denne ordningen vil inngå i Gudstjenestebok II sammen med øvrige særskilte gudstjenester og kirkelige handlinger. Det er uvisst når dette vil skje. Når liturgien trykkes, vil dette medføre utgifter for fellesrådene og bispedømmerådene, slik at dette blir tilgjengelig for menighetene.

Ordningen må også oversettes til de samiske språkene. Prosess og tidsplan for dette avklares i samarbeid med samisk kirkeråd.

^[1] Kirkeordning skal vedtas i KM 2019 og trer trolig i kraft 1.1.2020